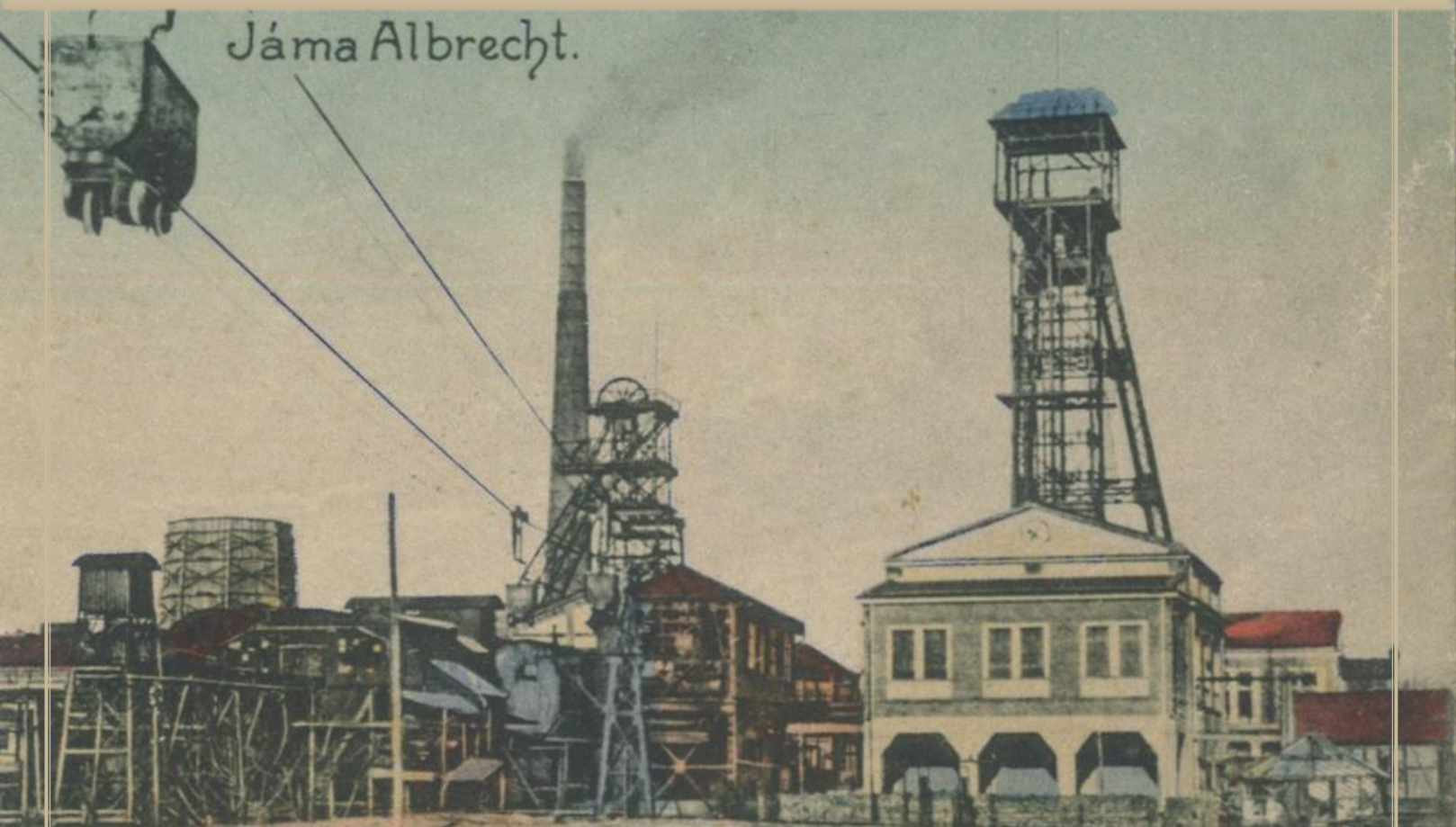

TĚŠÍNSKO

NA POHLEDNICÍCH

ZAHÁJENÍ VÝSTAVY 16. 2. 2017 V 10 H
VÝSTAVA POTRVÁ DO 30. 4. 2017

TECHNICKÉ MUZEUM PETŘVALD

Prudký hospodářský rozvoj se velmi výrazně podepsal na proměně podoby jednotlivých lokalit na Těšínsku. Původním sakrálním objektům, případně zámekům a dalším dominantám začaly v průběhu 19. století konkurovat objekty průmyslových podniků, hutí a šachet. Přírodu přetvářely dopady průmyslové výroby, což nezůstalo skryto malířům, grafikům a fotografům, kteří tento proces dokumentovali. Díky jejich smyslu pro zachycení jedinečnosti okamžiku měnícího se světa dnes můžeme tuto proměnu zpětně pozorovat i my, a to prostřednictvím dobových pohlednic.

Předchůdcem pohlednice byl korespondenční lístek, který zavedla pro krátká sdělení jako první rakousko-uherská pošta v roce 1869. První pohlednici je patrně korespondenční lístek s malým vyobrazením dělostřelců v prusko-francouzské válce. V roce 1870 ji v Oldenburku vydal knihtiskař August Schwarz. Nejstarší dochovaná pohlednice rakousko-uherské provenience pochází z roku 1871.

Do poloviny 90. let 19. století se podoba pohlednice vyvinula tak, že původní straně pro sdělení dominoval obrázek jen s malým vymezeným místem pro krátkou písemnou zprávu. Okolo přelomu století nastal takzvaný zlatý věk ve vydávání pohlednic, v námětech převažovala topografie jednotlivých lokalit. Pohlednice získaly definitivně klasickou podobu, přičemž prostor pro adresu a sdělení byl vymezen na rubu.

K rozvoji pohlednic výrazně přispěly tiskové techniky. Vedle litografie, která v tomto období dosáhla vrcholu, se používalo postupně stále ve větší míře rovněž fotografie. K poklesu úrovně vydávaných pohlednic došlo během první světové války, což se projevilo nejen na kvalitě papíru a tisku, ale i grafickém zpracování. V něm převládli světlotisk a litografii nahradil barvotisk. Teprve koncem dvacátých let 20. století se definitivně prosadila na pohlednicích technika fotografie a jejich obliba stoupla natolik, že touto formou byla záhy zachycena podoba takřka každé obce.

Mezi vydavateli vládlo zdravé konkurenční prostředí, což přispívalo jak ke zvýšení úrovně vydávaných pohlednic, tak i k plošnému pokrytí míst figurujících mezi náměty. Na Těšínsku si v době zlatého věku pohlednice vybudoval dominantní postavení knihkupec a vydavatel Edward Feitzinger, který jen do roku 1905 vydal okolo 350 druhů pohlednic nejen z Těšína, ale i širokého okolí.

Panelová výstava prostřednictvím originálů dobových pohlednic přibližuje proměnu podoby jednotlivých lokalit na Těšínsku. Sbírkový fond pohlednic Muzea Těšínska je cíleně vytvářen již více než půl století. Návštěvník bude moci zhlédnout mj. vzácné pohlednice z konce 19. a počátku 20. století.

PhDr. Jan Saheb, Ph.D.